

УДК 618+378.147.88

Пахаренко Л. В.

УДОСКОНАЛЕННЯ ОВОЛОДІННЯ ПРАКТИЧНИМИ НАВИЧКАМИ НА БАЗІ КАФЕДРИ АКУШЕРСТВА ТА ГІНЕКОЛОГІЇ

ДВНЗ «Івано-Франківський національний медичний університет», м. Івано-Франківськ

Вступ. Зростання частоти фонових та передракових захворювань шийки матки вимагає впровадження новітніх технологій, раннього виявлення такої захворюваності та своєчасної її диференціації. Проведення цитологічного скринінгу, одного з найефективніших методів діагностики патологічних станів шийки матки, є обов'язковим навиком в діяльності лікарів широкого профілю. Мета роботи. Проаналізувати досвід використання симуляційних технологій для оволодіння практичною навичкою «Взяття мазків на цитологічне дослідження». Результати. В програмі дисципліни «Акушерство та гінекологія» для студентів медичного факультету значна увага приділяється вивченню теми патології шийки матки під час опрацювання модулів 1 та 3. На сьогоднішній день цитологічний скринінг представляє собою не тільки традиційний підхід до його проведення. Важливим та необхідним є оволодіння методикою рідинної цитології. Дану навичку студенти можуть опрацювати не тільки під час проведення практичних занять, але і самостійно під керівництвом викладача в позааудиторний час в практично-орієнтованому навчальному центрі. Для цього розроблений алгоритм її виконання, наявний демонстраційний матеріал, відеоматеріали, ситуаційні задачі з даної методики, що дозволяє розвинути клінічне мислення, а не тільки оволодіти технікою взяття матеріалу на дослідження. Опанування навички проводиться на гінекологічному тренажері. Пропонується надати інтерпретацію результатам цитологічного скринінгу за такими системами класифікацій як оцінка за Папаніколау, Американського товариства цитології та системою Bethesda. У студентів, які активно проходили навчання в практично-орієнтованому навчальному центрі, не виникало проблем з демонстрацією навички під час модульного контролю та державного іспиту. Висновок. Вдосконалення системи скринінгу фонових та передракових захворювань шийки матки, покращення алгоритму проведення техніки навички цитологічного дослідження веде до підвищення кваліфікації медичного фахівця будь-якої спеціальності та готовності застосувати її на практиці.

Ключові слова: практична навичка, навчання, цитологічний скринінг, студенти.

Вступ

Зростання частоти фонових та передракових захворювань шийки матки, скасування обов'язкових профілактичних онкологічних оглядів для більшої частини жіночого населення, нетиповий та блискавичний перебіг різного роду онкопатологій вимагає впровадження новітніх технологій, раннього виявлення такої захворюваності та своєчасної її диференціації. Фонові та передракові хвороби та рак шийки матки сьогодні широко розповсюджені. Останніми роками відбувається «помолодшення» цієї патології, виявлення її на пізніх стадіях, атипичний перебіг [1]. Разом з тим, відмічається відсутність свідомого підходу до свого здоров'я серед населення та самостійного проходження превентивного обстеження. Одним із завдань Національної програми боротьби з раком на період 2017-2021 роки є покращення системи первинної та вторинної профілактики онкопатології, що передбачає також і проведення цитологічного скринінгу – одного з найефективніших методів діагностики патологічних станів шийки матки [2]. Проведення скринінгу захворювань шийки матки зараз є обов'язковим навиком в діяльності не тільки лікаря акушера-гінеколога, але й медичних фахівців широкого профілю – терапевтів, сімейних лікарів. Сьогодні стрімкий розвиток медичної науки та практики вимагає удосконалення підготовки спеціалістів із підвищенням їх кваліфікації та застосуванням нових сучасних методик діагностики та методів лікування. В тому числі зазнає

змін та потребує більш широкого удосконалення та інтерпретації і цитологічний скринінг. Тому виконання будь-якої практичної навички має бути адаптовано до сучасних вимог [3,4,5].

Мета роботи

Проаналізувати досвід використання симуляційних технологій для оволодіння практичною навичкою «Взяття мазків на цитологічне дослідження».

Результати та їх обговорення

В програмі вивчення дисципліни «Акушерство та гінекологія» для студентів медичного факультету значна увага надається опрацюванню теми патології шийки матки. На 4 курсі під час проходження модуля 1 «Захворювання жіночої репродуктивної системи. Планування сім'ї» відведено чотири години практичних занять тематиці «Фонові та передракові захворювання шийки матки. Злоякісні пухлини», а також дві години лекції. Студенти 6 курсу медичного факультету продовжують вивчати дану тему на модулі 3 «Акушерство та гінекологія», на яку відведено шість годин практичних занять «Фонові та передракові захворювання статевих органів жінки. Доброякісні новоутворення статевих органів жінки. Діагностика, лікування та профілактика. Ендометріоз. Методи діагностики, лікування та профілактики ендометріозу». Базові знання з методів дослідження в гінекології студенти отримують вже на перших заняттях модуля 1 при проходженні однойменної теми, а також дана тематика вве-

дена в програму модуля 3. Крім того, в програмі вище вказаних модулів в переліку обов'язкових практичних навичок є взяття мазків на цитологічне дослідження. Отже, в зв'язку з надзвичайною актуальністю проблеми правильне оволодіння методикою цитологічного скринінгу широко представлено при вивченні дисципліни «Акушерство та гінекологія».

На сьогоднішній день цитологічний скринінг представляє собою не тільки традиційний підхід до його виконання, який полягає у взятті матеріалу з шийки матки, а саме епітеліальних клітин з її поверхні та з цервікального каналу за допомогою спеціальних інструментів та нанесення його на скельця. Важливим та необхідним є оволодіння методикою рідинної цитології, яка стає популярною, є діагностично ваговою і має більш високу специфічність та чутливість. Не всі студенти, так і не всі лікарі акушери-гінекологи, добре усвідомлюють значення такого новітнього методу та не володіють ним. Тому, на кафедрі акушерства та гінекології було запроваджено доповнення традиційного підходу до виконання цитологічного скринінгу оволодінням методикою забору матеріалу для рідинної цитології.

Основний час проведення практичних занять при вивченні будь-якої клінічної дисципліни має проходити біля ліжка хворого. Однак, отримати згоду на проведення гінекологічного огляду та виконання практичної навички у пацієнта сьогодні стає все важче. Тому симуляційне навчання має, безперечно, вагомий позитивні риси. Навичку із взяття мазків на цитологічне дослідження студенти можуть опрацювати не тільки під час проведення практичних занять, але і самостійно під керівництвом викладача в позааудиторний час в практично-орієнтованому навчальному центрі, який розташований на базі кафедри. Безперечно, методика виконання та якість взяття матеріалу є необхідним та першочерговим навиком лікаря. Тому викладач значну увагу приділяє правильності проведення техніки виконання практичної навички, що дозволяє наблизити її максимально до практики, а також акцентує увагу і на її клінічній значимості та важливості. Слід відмітити, що повтор та демонстрація дозволяють опрацювати навичку до автоматизму. Для підготовки оволодінням нею розроблений алгоритм виконання, який представлений в практично-орієнтованому навчальному центрі у вигляді схеми, малюнків. Також наявний демонстраційний матеріал, відеоматеріали, підготовлені працівниками кафедри. Оволодіння технікою виконання проводиться на гінекологічному тренажері. Широко представлені моделі шийки матки як нормальної структури, так і з різними видами фонівих, передракових та злоякісних процесів. Поряд з гінекологічним фантомом розташовані допоміжні інструменти, які необхідні для виконання навички: бікси з набором різних видів гінекологічних дзеркал, різні щіточки для взяття матеріалу, скельця та інші матеріали.

Також в практичному центрі наявні результати цитологічних аналізів, які студенти мають оцінити. Пропонується надати інтерпретацію результатам цитологічного скринінгу за такими системами класифікацій мазків з цервікального каналу та поверхні шийки матки як оцінка за Папаніколау, Американського товариства цитології та системою Bethesda, яка сьогодні стає найбільш розповсюдженою в світі. Кращому засвоєнню навички сприяють і розроблені працівниками кафедри ситуаційні задачі з даної методики, що дозволяє розвинути клінічне мислення, а не тільки оволодіти технічно виконання. Все це сприяє навчанню за сучасними підходами. У студентів, які активно відвідували практично-орієнтований навчальний центр та проходили там опрацювання навичок під керівництвом викладача, не виникало проблем з їх демонстрацією під час модульного контролю та державного іспиту.

Отримані знання та вміння можна закріпити під час навчання з виробничої практики з акушерства та гінекології, яку студенти проходять в гінекологічному стаціонарі на 4 курсі, а на 5 курсі – в жіночій консультації. Слід відмітити, що дана практична навичка є також обов'язковою для здачі підсумкового модульного контролю з практики, а кількість проведених таких досліджень студенти мають фіксувати у щоденнику практики.

Висновок

Розроблена методика засвоєння практичної навички взяття мазків на цитологічне дослідження є ефективною. Вдосконалення системи скринінгу фонівих та передракових захворювань шийки матки, покращення алгоритму проведення техніки даної навички веде до підвищення кваліфікації медичного фахівця будь-якої спеціальності та готовності застосувати її на практиці.

Перспективи подальших досліджень

В подальшому передбачається удосконалення та адаптація інших практичних навичок з акушерства та гінекології згідно сучасних вимог та потреб, що сприятиме підвищенню ефективності засвоєння матеріалу студентами та застосуванню їх в практичній діяльності.

References

1. Order # 236 of Ministry of Health of Ukraine. 02.04.2014. "About the approval and implementation of medical technology documents on standardization of medical care by dysplasia and cervical cancer". [Electronic resource] – Way of access: URL: http://old.moz.gov.ua/ua/portal/dn_20140402_0236.html. – Title from the screen.
2. Project "The National Cancer Control Program for the period 2017-2021". 2017. [Electronic resource] – Way of access: URL: <http://unci.org.ua/wp-content/uploads/2014/09/НАЦІОНАЛЬНА-ПРОГРАМА-БОРОТЬБИ-3-ПАКОМ-2017-2021-pp.pdf>. – Title from the screen.
3. Volosovets OP, P'iatnytskyy YuS, Vitenko IS, Melnyk IV, Stetsiuk RA. Udskonalennia zasvoiennia praktychnykh navychok i metodyk studentamy ta likariamy-internamy – vazhlyva skladova kadrovoi perebudovy pervynnoi lanky [Improving the masterinof of practical skills and techniques by students and interns-doctors is an important component of the personnel reconstruction of the primary link]. Medychna osvita. 2012; 3:5–6. (Ukrainian).

4. Hromova AM, Mitiukhina NI, Martynenko YB, Nesterenko LA, Liakhnovska TYu. Rol rolovykh ihor u vyvchenni akusherstva ta hinekolohii [The role of role-playing games in the study of obstetrics and gynecology]. Medychna osvita. 2017; 2:117–9. (Ukrainian).
5. Kalashnykova KA, Starets OO, Nikitina NO. Problemy formuvannia praktychnykh navychok na kafedri propedevtyky pediatrii v

umovakh vykorystannia kredytno-modulnoi systemy [Problems of formation of practical skills at the department of propaedeutics of pediatrics in conditions of use of credit-module system]. Medychna osvita. 2017; 4:53–5. (Ukrainian).

Реферат

СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ ОВЛАДЕНИЯ ПРАКТИЧЕСКИМИ НАВЫКАМИ НА БАЗЕ КАФЕДРЫ АКУШЕРСТВА И ГИНЕКОЛОГИИ
Пахаренко Л.В.

Ключевые слова: практический навык, обучение, цитологический скрининг, студенты.

Введение. Рост частоты фоновых и предраковых заболеваний шейки матки требует внедрения новейших технологий, раннего выявления такой заболеваемости и своевременной ее дифференциации. Проведение цитологического скрининга, одного из самых эффективных методов диагностики патологических состояний шейки матки, является обязательным навыком в деятельности врачей широкого профиля. Цель работы. Проанализировать опыт использования симуляционных технологий для овладения практическим навыком «Взятие мазков на цитологическое исследование». Результаты. В программе дисциплины «Акушерство и гинекология» для студентов медицинского факультета значительное внимание уделяется изучению темы патологии шейки матки во время прохождения модулей 1 и 3. На сегодняшний день цитологический скрининг представляет собой не только традиционный подход к его проведению. Важным и необходимым является овладение методикой жидкостной цитологии. Данный навык студенты могут проработать не только во время проведения практических занятий, но и самостоятельно под руководством преподавателя внеаудиторно в практически-ориентированном учебном центре. Для этого разработан алгоритм ее выполнения, имеется демонстрационный материал, видеоматериалы, ситуационные задачи по данной методике, что позволяет развить клиническое мышление, а не только овладеть техникой взятия материала на исследование. Овладение навыком проводится на гинекологическом тренажере. Предлагается предоставить интерпретацию результатов цитологического скрининга по таким системам классификаций как оценка по Папаниколау, Американского общества цитологии и системе Bethesda. У студентов, которые активно проходили обучение в практически-ориентированном учебном центре, не возникало проблем с демонстрацией навыка во время модульного контроля и государственного экзамена. Вывод. Совершенствование системы скрининга фоновых и предраковых заболеваний шейки матки, улучшение алгоритма проведения техники навыка цитологического исследования ведет к повышению квалификации медицинского работника любой специальности и готовности применить ее на практике.

Summary

THE APPROACHES TO IMPROVE PRACTICAL SKILLS AT THE DEPARTMENT OF OBSTETRICS AND GYNAECOLOGY
Pakharenko L.V.

Key words: practical skill, training, cytological screening, students.

Introduction. An increase in the prevalence of background and precancerous cervical diseases requires the implementation of the latest technologies for early detection and timely differentiation of the pathology. Cytological screening is one of the most effective methods in diagnosis of the cervical pathological and is an obligatory technique to master by general practitioners. The aim of the study was to analyze the experience of using simulation technologies for mastering the practical skills to take smears for cytological investigation. Results. While delivering the discipline “Obstetrics and gynaecology”, it is important to pay much attention of medical students to the pathology of cervix through discipline modules 1 and 3. Today cytological screening is not only a conventional technique to master it; it is important and necessary to master the technique of liquid cytology. Students can master this skill not only during the practical classes, but also during independent out-of-class training under the guidance of the qualified professional (staff representative) at the training centres equipped to develop practical skills. For this purpose we have elaborated the algorithm to take and investigate smears supported by demonstration materials, video materials, case tasks. This approach also promotes clinical thinking. Mastering the technique of the skills is carried out on the gynaecological simulators. Students are taught to interpret the results of cytological screening using such classification systems as the Pap test, the American Society of Cytology and the Bethesda system. Students who had passed through the training in such training centres had no problems in demonstrating their skills during the module control and the final exams. Conclusion. The improvement of screening techniques to detect background and precancerous cervical diseases and mastering techniques of cytological research leads to the growth of the doctor's qualification and ability to use the skills acquired in clinical practice.